

תנ"ך

לבתי ספר עצמאיים

הוראות

א. משך הבחינה: שעתיים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	–	עיון בתורה (ספר בראשית עם מפרשים)	–	(18x3)	–	54 נקודות
פרק שני	–	עיון בנביאים ראשונים	–	(12x3)	–	36 נקודות
פרק שלישי	–	בקיאות בנביאים ראשונים	–	(1x10)	–	10 נקודות
					–	סה"כ 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם ונקי, בלי פירושים ובלי תוספות.

ד. הוראות מיוחדות: בפרק השני יש לענות על פי רש"י או מצודת דוד.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון – עיון בתורה (ספר בראשית עם מפרשים) (54 נקודות)

ענו על שלוש מן השאלות 1-4 (לכל שאלה – 18 נקודות).

1. בראשית י"ח, א'–ט'

א. "וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו וירא" (פסוק ב').

(1) על פי רש"י, כתבו לשם מה הגיע כל אחד משלושת ה"אנשים", ומדוע לא היה די באחד מהם שיעשה הכול.

(2) על פי רש"י, הסבירו מדוע המילה "וירא" נכתבה פעם נוספת.

(7 נקודות)

ב. "ואל הבקר רץ אברהם" (פסוק ז').

על פי רמב"ן, הסבירו את מעלתו של אברהם, וכיצד היא באה לידי ביטוי במעשה זה. (5 נקודות)

ג. "ויאמרו אֵלֶינוּ איה שרה אשתך" (פסוק ט').

(1) על פי רש"י, מהו הכלל בנוגע למילים בפסוק שמעליהן נקודות?

(2) על פי רש"י, מהי המשמעות של הכלל הזה בנוגע למילה "אֵלֶינוּ" בפסוק זה?

(6 נקודות)

2. בראשית כ"א, י'–י"ז

א. עיינו בפסוק י'.

(1) על פי רש"י, על מה רבו ישמעאל ויצחק, ומניין לומדים זאת?

(2) על פי רש"י, מדוע אמרה שרה בכפילות: "עם בני עם יצחק"?

(8 נקודות)

ב. עיינו בפסוק י"א.

מה היה רע בעיני אברהם? ענו על פי שני הפירושים של רש"י. (5 נקודות)

ג. "כי שמע אלקים אל קול הנער באשר הוא שם" (פסוק י"ז).

על פי רש"י, מה הייתה טענת מלאכי השרת בנוגע לישמעאל, ומה ענה להם הקב"ה? (5 נקודות)

3. בראשית כ"ג, א'-י'

- א. "ותמת שרה בקרית ארבע" (פסוק ב').
מדוע נקרא שם המקום "קרית ארבע"? כתבו את שני הפירושים של רש"י. (6 נקודות)
- ב. "וַיָּבֹא אַבְרָהָם לְסֹפֶד לְשָׂרָה" (פסוק ב').
על פי רש"י, לאיזה מאורע נסמכה פטירת שרה, ומדוע? (6 נקודות)
- ג. עיינו בפסוק י'.
(1) "ועפרון יָשָׁב".
המילה "ישב" כתובה בכתוב חסר. על פי רש"י, מה לומדים מכך?
(2) "לְכָל בָּאֵי שַׁעַר עִירוֹ".
על פי רש"י, מדוע באו כל בני העיר?
(6 נקודות)

4. בראשית כ"ו, ג'-כ"ב

- א. "והקמתי את השבעה אשר נשבעתי לאברהם אביך" (פסוק ג').
עיינו ברמב"ן שלפניכם. הסבירו את הקושי שלו ואת התשובה שלו על קושי זה.
רמב"ן (פסוק ג'): "והקמתי את השבעה" - אין צריך שיבטיח הקב"ה את יצחק שלא יעבור השבועה שנשבע לאביו...
ונראה שזה המאמר 'והקמתי את השבעה' ייחשב שבועה [ליצחק]... ורצה הקב"ה להישבע לכל אחד מן האבות
להודיע שראוי כל אחד לכרות עימו ברית, ושתהיה זכות כל אחד עומדת לפניו עם זרעם". (4 נקודות)
- ב. עיינו בפסוק י"ב.
(1) על פי רש"י, מדוע כתוב "בארץ ההוא... בשנה ההוא"?
(2) "וימצא בשנה ההוא מאה שערים".
על פי רש"י, הסבירו את משמעות המילים "מאה שערים".
(6 נקודות)
- ג. עיינו בפסוקים י"ט-כ"ב.
(1) על פי רמב"ן, על מה מרמזות המילים "וימצאו שם באר מים חיים"?
(2) על פי רמב"ן, על מה מרמז כל אחד מן השמות של הבארות: "עֶשֶׂק", "שִׁטְנָה" ו"רחבות", וכיצד הם מרמזים על כך?
(8 נקודות)

פרק שני – עיון בנביאים ראשונים (36 נקודות)

ענו על שלוש מן השאלות 5–8 (לכל שאלה – 12 נקודות).

שימו לב: בשאלות שבחרתם יש לענות על פי רש"י או על פי מצודת דוד.

5. יהושע ח', א'–י"ח

א. עיינו בפסוק א'.

(1) "אל תירא ואל תחת".

מדוע היה צורך לחזק את יהושע ולומר לו שלא יפחד?

(2) "קח עמך את כל עם המלחמה".

מדוע נאמר ליהושע לקחת את כל עם המלחמה?

(6 נקודות)

ב. עיינו בפסוקים ו'–י"ח, והסבירו את הפעולה המתוארת בכל אחד מן הפסוקים האלה:

(i) "ויצאו אחרינו עד התיקנו אותם מן העיר" (פסוק ו').

(ii) "וינגעו יהושע וכל ישראל לפניו" (פסוק ט"ו).

(iii) "נטה בכידון אשר בידך אל העי" (פסוק י"ח).

(6 נקודות)

6. שופטים ה', ו'–י'

א. עיינו בפסוקים ו'–ז'.

(1) "חדלו ארחות והלכי נתיבות ילכו ארחות עקלקלות. חדלו פרזון בישראל".

הסבירו את שני הדברים שמהם סבלו ישראל.

(2) על פי רד"ק, מה ההבדל בין מה שעשו שמגר ויעל ובין מה שעשתה דבורה?

(6 נקודות)

ב. "רכבי אתננות צחרות ישובי על מדין והלכי על דרך" (פסוק י').

הסבירו במי מדובר בשניים מן הקטעים המסומנים, ועל מה הם צריכים להודות לה'. (6 נקודות)

7. שמואל א, א', ט'–ט"ו

א. עיינו בפסוקים ט'–י"ב.

(1) הסבירו את הנאמר על עלי בפסוק ט': "ועלי הכהן ישב על הכסא".

(2) למה הכוונה במילים: "ועלי שָׁמַר את פִּיָּהּ" (פסוק י"ב)?

(6 נקודות)

ב. עיינו בפסוקים י"ג–ט"ו.

(1) "וַיִּחַשְׁבֶּהָ עָלַי לְשֹׁכְרָה" (פסוק י"ג).

מדוע חשב עלי שחנה שיכורה?

(2) הסבירו את תשובת חנה: "ואשפך את נפשי לפני ה'" (פסוק ט"ו).

(6 נקודות)

8. שמואל ב, י"ד, ט'-כ"ה

א. עיינו בפסוקים ט'-י"ב.

(1) "עלי אדני המלך העון ועל בית אבי... ויאמר המלך המדבר אליך והבאתו..." (פסוקים ט'-י').

הסבירו מה אמרה האישה לדוד, ומה הוא ענה לה.

(2) "ותאמר האשה ולמה חשבתה כזאת על עם אלקים ומדבר המלך הזה כאשם..." (פסוק י"ג).

הסבירו את שתי הטענות של האישה.

(8 נקודות)

ב. "וכאבשלום לא היה איש יפה בכל ישראל" (פסוק כ"ה).

על פי רד"ק, הסבירו מדוע מתואר היופי של אבשלום. (4 נקודות)

פרק שלישי – בקיאות בנביאים ראשונים (10 נקודות)

9. לפניכם שנים-עשר סעיפים (א-יב) ובהם קטעי פסוקים. בחרו בעשרה סעיפים, העתיקו למחברתכם את האות המציינת כל סעיף שבחרתם, וכתבו על מי נאמרו הדברים ובאיזה הקשר הם נאמרו (לכל סעיף – נקודה אחת).
- א. "הריעו כי נתן ה' לכם את העיר".
 - ב. "כי עבר את ברית ה' וכי עשה נבלה בישראל".
 - ג. "וה' השליך עליהם אבנים גדולות מן השמים".
 - ד. "בַּעַד הַחֲלוֹן נִשְׁקָפָה וַתִּיבֹב".
 - ה. "ה' עֲמָךְ גִּבּוֹר הָחֵיל".
 - ו. "עֲשֵׂה לִי כְאֲשֶׁר יֵצֵא מִפִּיךָ".
 - ז. "אל הנער הזה התפללתי".
 - ח. "הלוא בן ימיני אֶנֶכִּי מְקַטְנֵי שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל".
 - ט. "אל תבט אל מראהו ואל גבה קומתו".
 - י. "הנאהבים וְהַנְּעִימִם בחייהם ובמוותם לא נפרדו".
 - יא. "האתה תבנה לי בית לשבתי".
 - יב. "אם עברת אֶתִּי וְהִיֵּת עָלַי לְמִשָּׁא".

בהצלחה!